

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
í t é l e t e**

Az ügy száma: Pfv.II.21.968/2017/6.

A tanács tagjai:

Dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna a tanács elnöke

Nyíróné dr. Kiss Ildikó előadó bíró

Dr. Baloginé dr. Faiszt Judit bíró

A felperes:

felperes neve (felperes címe)

A felperes képviselője:

Dr. Sipka Ügyvédi Iroda (fél címe)

Az alperes:

alperes neve (fél címe 1)

Az alperes képviselője:

Dr. Kürti Júlia ügyvéd (fél címe 2)

A per tárgya:

Szülőtartás

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

Felperes

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Budapesti XVIII. és XIX. Kerületi Bíróság 6.P.XVIII.21.919/2015/20.

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 54.Pf.631.369/2017/7.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezését hatályában fenntartja.

A le nem rótt 750.000 forint (hétszázötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperesnek négy gyermeke van: az 1960. évben született **I.**; az 1962. évben született **Zs.**; az 1965. évben született alperes, valamint az 1967. évben született **Á.**. A **Zs.** utónevű gyermek az 1979. évben történt házasságkötéskor; az **I.** utónevű gyermek pedig a felperessel megromlott viszonya miatt, 1980. évben hagyta el a szülői házat. Azóta alig tartanak kapcsolatot a felperessel.
- [2] A felperes és házastársa az önkormányzati bérlakásukat 1993. évben két kisebb lakásra cserélték, és bérlőtársai lettek a **B.**, **T.** út ... szám alatti 44 m² alapterületű, komfortos, másfél szobás lakásnak. Velük költözött az ingatlanba az **Á.** utónevű gyermekük a házastársával és a gyermekével. A csere útján megszerzett másik; a **B.**, **P.** utca ... szám alatti egy szobás, komfort nélküli lakás bérlője az alperes lett. A lakásba az alperes a gyermekével költözött.
- [3] Az alperes a lakást 1997. évben megvásárolta, majd a 2000-es évek elején értékesítette. A testvérek szóban úgy állapodtak meg, hogy a szülők segítségével lakáshoz jutó alperes és az **Á.** fog

gondoskodni a szülőkről akként, hogy az alperes az édesanyjuk, az Á. pedig a felperes gondozását vállalta.

- [4] A felperes házastársa 2003 februárjában hunyt el, halála előtt nem szorult gondozásra. 2012 januárjáig a felperes körüli háztartási teendők ellátásában az alperes is részt vett. Ekkor egy vitát követően az alperes a felperessel és az Á.-sel is megszakította a kapcsolatot.
- [5] A felperes 1934. évben született. 1989. évben pszichés tünetek miatt leszázalékolták, 1992. év óta magas vérnyomás betegségben szenved. Feledékeny, vizelettartási problémája van. A napi háztartási tevékenységekben segítségre szorul, de 24 órás felügyeletre nincs szüksége.
- [6] A T. úti lakás egyik szobáját a felperes használja, a másik szobában Á. él két gyermekével együtt. A bérleti díjat és a lakás használatával felmerülő költségeket megosztják; a felperesre jutó rész havonta kb. 45.000 forint. A felperes nyugdíjával - amelynek összege 2015. évben 113.470 forint, 2016. évben 115.290 forint volt - Á. gazdálkodik, ebből fedezi az ételmezését és a gyógyszereinek költségét. A felperes állapota rendszeresen szükségessé teszi gépkocsival történő szállítását, amelyet az Á. taxival, saját költségére old meg.
- [7] Az alperes egyéni vállalkozó, ruhajavítással foglalkozik. 2015. évben vállalkozásából 840.000 forint, más forrásból 180.000 forint jövedelemre tett szert. 2015. májustól 2016. februárig gerincműtétje miatt nem volt munkaképes. Napi 6 órában tud dolgozni, átlagosan havi 100.000 forint jövedelme van. Saját tulajdonában álló családi házban él, az ingatlan vételárának kifizetéséhez igényelt kölcsön törlesztőrésze havi 40.000 forint. Egy Volkswagen típusú személygépkocsi áll a tulajdonában.
- [8] Háztartásában két, már nagykorú gyermeke természetbeni tartásáról gondoskodik. Az 1985. évben született gyermekének egészségkárosodása 80%-os mértékű, cselekvőképességet részlegesen korlátozó gondnokság alatt áll. Betegsége miatt korábbi munkaviszonyát megszüntették, jelenleg nem dolgozik. 34.475 forint rokkantsági járadékban és 25.700 forint fogyatékosági támogatásban részesül, amely a tartásával felmerülő költségeket fedezi. Az 1997. évben született gyermeke életpályára felkészítő OKJ-s képzésben vesz részt, részére az alperes havi 30.000 forint összegű gyermektartásdíjat kap.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [9] A felperes keresetében azt kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest 7.500.000 forint egy összegű szülőtartás megfizetésére, amely a 2012. január óta fennálló tartási szükségleteit fedezi. Keresete megalapozásául előadta, hogy megfelelő gondozásához állandó segítségre lenne szüksége, de felmerül a szociális otthonbeli ellátás indokoltsága is.
- [10] Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte, vitatta a kereset jogalapját és összecszerúságát is. A szülőtartás fizetésére nem rendelkezik teljesítőképességgel, mert a felperes felé fennálló tartási kötelezettségét megelőzi két, a háztartásában élő nagykorú gyermekével szemben fennálló kötelezettsége. Vitatta, hogy a felperes rászorul a tartásra és állította azt is, hogy a felperes a tartásra érdemtelen.

Az első- és másodfokú ítélet

- [11] Az elsőfokú bíróság a Polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 4:194. § (1) bekezdése alapján a keresetet elutasította.
- [12] Az elsőfokú bíróság kifejtette: a testvérek közötti, a szülők tartására vonatkozó megbeszélés nem minősül szerződésnek, abból legfeljebb erkölcsi alapon keletkezhetett kötelezettség az alperes számára. A szülők 1993. évben nem csak az alperes, hanem az Á. lakhatását is biztosították, mert a T. úti lakásban bérletárs és a felperes halála után ő lesz jogosult a bérleti jogviszony folytatására.

Ezért nem vonható le olyan következtetés, hogy a felperes tartásáról kizárólag az alperes köteles gondoskodni.

- [13] Az elsőfokú bíróság a peradatok értékelésével megállapította, hogy a felperes nem szorul rá a tartásra: egy 82 éves, az átlagot meghaladó gyógyszer szükségletekkel nem rendelkező személy saját megélhetésének, lakhatásának, ételmezésének és gyógyszereinek költségét fedezi a havi 115.000 forint összegű nyugdíja. Hangsúlyosan utalt arra, hogy a felperessel együtt élő gyermeke maga is úgy nyilatkozott meghallgatása során, hogy a felperes kiadásait a nyugdíja fedezi.
- [14] A felperes követelése rászorultságának bizonyítottsága esetén sem lenne alapos. A tartási sorrendet is meghatározó Ptk. 4:202. § rendelkezése szerint a tartásra való jogosultság sorrendjében a nagykorú gyermek tartása a szülő tartását megelőzi. Az alperes saját háztartásában két nagykorú; egy továbbtanuló, és egy természetbeni ellátásra szoruló gyermekének tartásáról gondoskodik. Az alperes alacsony jövedelme miatt a felperes felé fennálló teljesítőképessége is hiányzik.
- [15] A felperes rendszeresen bántalmazta gyermekeit; gondozási, nevelési és tartási kötelezettségének azonban az alperes 17 éves koráig eleget tett. A gyermek bántalmazása elfogadhatatlan nevelési eszköz, de a teljesített gondozási és tartási kötelezettségre tekintettel az elsőfokú bíróság nem értékelte olyan kirívóan súlyos magatartásnak, amely megalapozná a felperes érdemtelenységét.
- [16] A felperes fellebbezése alapján eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Egyetértett az elsőfokú bíróságnak azzal a megállapításával, amely szerint a felperes nem bizonyította, hogy tartásáról a felek között létrejött szerződés alapján az alperes köteles gondoskodni. Ezért a felperes keresetét a szülőtartás törvényi rendelkezései alapján kellett elbírálni.
- [17] A másodfokú bíróság levezetése szerint az Alaptörvény XVI. cikk (4) bekezdése nem biztosít alanyi jogot a szülőtartásra, annak részletes szabályait (többek között feltételeit) a Ptk. XX. Fejezete tartalmazza. Az elsőfokú bíróság a bizonyítékok logikus és okszerű mérlegelésével állapította meg, hogy a felperes nem szorul rá a tartásra, illetve az alperes nem teljesítőképese.
- [18] A Ptk. 4:204. §-a, 205. § (1) bekezdése, 201. §-a és 206. §-a alapján a bíróság rokontartási kötelezettséget - ide nem értve a gyermektartást - nem csak rendszeres pénzszolgáltatással, hanem más módon is meghatározhat. Ennek feltétele azonban az, hogy az a felek körülményeire tekintettel indokolt legyen, és a másik fél ne tiltakozzon ellene. Az anyagi jogi jogszabályok tehát nem zárták ki annak lehetőségét, hogy a felperes egy összegben kérje a szülőtartás megállapítását. Ez ellen azonban az alperes mint kötelezett tiltakozott, ezért a Ptk. 4:206. § (2) bekezdésében írt feltétel hiányában a keresetet további vizsgálat nélkül el kellett utasítani.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [19] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. Elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú ítélet keresetének helyt adó tartalommal történő megváltoztatását; másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását kérte. A jogerős ítélet jogszabálysértő voltát a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 206. § (1) bekezdésének megsértésére alapította.
- [20] Felülvizsgálati érvelése szerint az eljáró bíróságok a bizonyítékok egybevetése során a logika szabályaival nyilvánvalóan ellentétes jogi következtetést vontak le, a bizonyítékok mérlegelése súlyos ellentmondást tartalmaz.
- [21] Az eljáró első- és másodfokú bíróság tévesen mérlegelte a rendelkezésre álló bizonyítékokat, mert a felperes az **Á.** és **Zs.** utónevű gyermekeinek, valamint unokájának a tanúvallomásával bizonyította az alperes tartási kötelezettségét megalapozó szerződés létrejöttét. Nem volt vitás a perben, hogy az alperes a felperes segítségével jutott lakáshoz, erre tekintettel köteles a tartásáról gondoskodni.
- [22] A felperes a rászorultságát is bizonyította, mert egy egyszerű matematikai művelet elvégzésével meg lehet állapítani, hogy a 115.290 forint összegű nyugdíja nem fedezheti a lakás bérleti díjából és

a közüzemi díjakból rá eső 45.000 forintot; az étkezésére fordított legalább havi 50.000 forint kiadást; valamint gyógyszer,- ruházkodási,- és a lakásban megrongált dolgok kijavítási költségeit. Felügyeletre és ápolásra fog szorulni, amelyet nyugdíjából nem tud megfizetni. Állapota romlásának bizonyítására csatolta a 2018. február 13. napján kelt orvosi igazolást.

- [23] Hivatkozott arra is, hogy az alperes nem tudta bizonyítani a felperes tartásra való érdemtelenségét.
- [24] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [25] A Kúria a jogerős ítéletet a régi Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között bírálta felül.
- [26] A felülvizsgálati kérelem megalapozatlan.
- [27] A régi Pp. 270. § (1) és (2) bekezdésében, valamint a 271. § (1) bekezdésének a) és b) pontjában foglaltakból az következik, hogy a felülvizsgálati eljárásnak, mint rendkívüli perorvoslatnak csak az lehet a tárgya, ami a fellebbezési eljárásnak, mint rendes perorvoslatnak is tárgya volt. A felülvizsgálati eljárásban nem lehet vizsgálni olyan körülményt, amelyre a fél az első,- és másodfokú eljárás során nem hivatkozott (EBH2002.653.). Ezen túlmenően a régi Pp 275. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye. Ezért a Kúria érdemben nem vizsgálta a felperes egészségi állapotát igazoló, a jogerős ítélet meghozatalát követően kelt orvosi értesítést.
- [28] A felperes felülvizsgálati kérelmében - annak érdekében, hogy kérelmének alaposágát alátámassza - arra is hivatkozott, hogy az alperes nem bizonyította a felperes tartásra való érdemtelenségét. Ezt a felperesi érvelést a Kúria érdemben nem vizsgálta, ugyanis a felülvizsgálati kérelemben foglaltakkal egyezően az első,- és a másodfokú ítélet szerint sem állapítható meg a felperes érdemtelensége.
- [29] Következetes a Kúria ítélkezési gyakorlata abban, hogy a mérlegelési szabadság a felülvizsgálati eljárásban korlátozott: a Kúria a bizonyítékok felülmérlegelésére, a tényállás megváltoztatására csak kivételesen, abban az esetben jogosult, ha a felülvizsgálni kért jogerős határozat iratellenes, vagy kirívóan okszerűtlen, logikátlan, ellentmondásos megállapításokat tartalmaz (EBH 2006.1526; BH.1996. 973.). Nem ad alapot a bizonyítékok felülmérlegelésére, ha az egyes bizonyítékokból eltérő következtetés is levonható lett volna; kizárólag az minősíthető nyilvánvalóan okszerűtlen következtetésnek, amikor a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott határozattól eltérő következtetésre lehet jutni (BH 2013. 119. II.).
- [30] A rendelkezésre álló tanúvallomások logikai ellentmondásoktól mentes, okszerű mérlegelésével állapították meg az eljáró bíróságok, hogy a felperes és az alperes között nem jött létre olyan szerződés, amely az alperes tartási kötelezettségét megalapozná. Csak utal arra a Kúria, hogy a felülvizsgálati kérelemben sem vitatott tényállás szerint a testvérek között olyan tartalmú megbeszélés volt, amely szerint az alperes a felperes házastársa, az Á. utónevű testvér pedig a felperes tartását vállalja. Amennyiben megállapítható lett volna, hogy ezen tartalmú megbeszélés szerződéses kötelezettséget keletkeztetett, az alperes akkor sem a felperes, hanem a felperes már elhunyt házastársának tartására lett volna köteles.
- [31] A Ptk. 4:194. § (1) bekezdése, a 4:195. §-a, valamint a 4:202. § b) és c) pontja a szülőtartási kötelezettség megállapításának együttes (konjunktív) feltételeként határozza meg a tartásra jogosult rászorultságát és a tartásra kötelezett teljesítőképességét; azaz bármelyik feltétel hiánya szükségképpen a kereset elutasítását eredményezi. A felperes felülvizsgálati kérelmében nem sérelmezte a jogerős ítéletnek azt a megállapítását, hogy az alperes a felperes tartására nem teljesítőképés. Ebből az következik, hogy a teljesítőképesség hiányát tényként kell kezelni; vagyis az együttes feltételek közül az egyik feltétel, a kötelezett teljesítőképessége mindenképpen hiányzik.
- [32] A Kúria ezért érdemben nem vizsgálta a felülvizsgálati kérelem azon állítását, hogy az eljáró bíróságok a bizonyítékok téves mérlegelésével állapították meg a felperes rászorultságának hiányát.

Az sem eredményezhetné ugyanis a döntés megváltoztatását, ha a felperes esetlegesen rászorulna a tartásra; az alperes teljesítőképességének hiánya ugyanis kizárja a kereset megalapozottságát. A fentiek alapján a jogerős ítélet nem jogszabálysértő, ezért azt a Kúria a régi Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a régi Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyalás megtartása nélkül bírálta el.

[33] Az alperesnek a felülvizsgálati eljárásban megtérítést igénylő költsége nem merült fel.

[34] A felperes illeték megfizetése alól mentesítő részleges személyes költségmentessége folytán le nem rótt felülvizsgálati illeték összege az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 39. § (1) bekezdése és az 50. § (1) bekezdése alapján 750.000 forint. A felperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre, ezért a régi Pp. 270. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó 78. § (1) bekezdése, valamint a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján az illetéket az állam viseli.

Budapest, 2018. július 3.

dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna s.k. a tanács elnöke, Nyíróné dr. Kiss Ildikó s.k. előadó bíró, dr. Baloginé dr. Faiszt Judit s.k. bíró